

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 68)
z dnia 3 grudnia 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 68)

3 grudnia 2025 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Sawickiego (PSL-TD)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie Informacji Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli „Przeciwdziałanie uszczuplaniu dochodów z podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego”.

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Miklis** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Przemysław Pruszyński** dyrektor Departamentu Podatkowego Konfederacji Lewiatan, **Michał Błaszczak** analityk w Departamencie Prawnym i Legislacji Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, **Szymon Parulski** ekspert w Business Centre Club.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Stwierdzam kworum.

Serdecznie witam zaproszonych gości – pana Piotra Miklisa, wiceprezesa NIK. Witam wszystkich przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Business Centre Club, Fundacji Warsaw Enterprise Institute, Konfederacji Lewiatan i Związku Przedsiębiorców i Pracodawców.

Porządek dzienny posiedzenia przewiduje rozpatrzenie informacji NIK o wynikach kontroli „Przeciwdziałanie uszczuplaniu dochodów z podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego”. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Porządek został przyjęty.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Bardzo proszę pana prezesa Miklisa o przedstawienie informacji.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Piotr Miklis:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Szanowne panie posłanki, panowie posłowie, zaproszeni goście, NIK przeprowadziła w drugim półroczu 2024 r., z własnej inicjatywy, kontrolę planową „Przeciwdziałanie uszczuplaniu dochodów z podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego”. Efektywny system poboru podatków determinuje stan finansów publicznych, w tym w szczególności budżetu państwa, a zatem ma kluczowy wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą w państwie. Zasadniczy dla dochodów budżetu państwa udział w strukturze podatków mają podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy. Dochody podatkowe rokrocznie pozwalają na sfinansowanie średnio ok. 80% wydatków budżetu państwa, z czego dwie trzecie stanowią dochody z podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego. Waga poruszonego przez nas problemu jest więc duża – utrzymująca się nierównowaga finansów publicznych i przyrost zadłużenia wymaga zdecydowanych działań mających na celu dalszą poprawę wykonywania przez podatników obowiązków podatkowych.

Uszczelnieniu systemu podatku VAT miało służyć obligatoryjne fakturowanie w Krajowym Systemie e-Faktur, stanowiące uzupełnienie dotychczas wprowadzonych środków, takich jak jednolity plik kontrolny, mechanizm podzielonej płatności, elektroniczny system analizowania przepływów środków pieniężnych STIR i system kas rejestrujących online służący do monitorowania sektora detalicznego.

Kontrola w szczególności wykazała, że osiągnięta w latach 2017–2021 poprawa skuteczności poboru podatku od towarów i usług – w wyniku wdrożenia od 2016 r. szeregu rozwiązań prawnych oraz narzędzi informatycznych – okazała się stabilna w okresie istotnych szoków gospodarczych, takich jak epidemia COVID-19 czy wojna na Ukrainie. Natomiast do dalszego uszczelnienia systemu VAT miał przyczynić się Krajowy System e-Faktur, który nie został jednak wprowadzony w planowanym terminie. Nierzetelnie i nieprawidłowo udzielono wyjaśnień podatnikom odnośnie do definicji płynu do papierosów elektronicznych, co doprowadziło do niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w interpretacjach indywidualnych. Sprawa pozornie drobna, ale rzutująca na wizerunek państwa i jego wiarygodność.

Z innych ustaleń kontroli pozwolę sobie wskazać, że nadzór szefa KAS w odniesieniu do kontroli wszczynanych przez organy KAS był nieskuteczny, gdyż nie zapobiegł praktykom wszczynania kontroli celno-skarbowych lub kontroli podatkowych w sprawach prostych, w których wystarczającą formą weryfikacji były czynności sprawdzające. Obniżyła się efektywność kontroli podatkowych i kontroli celno-skarbowych mierzona średnią kwotą uszczuplenia na kontrolę podatkową oraz kontrolę celno-skarbową. Niewielka była aktywność organów KAS w zakresie kontroli podatku akcyzowego, których realizowano z reguły coraz mniej – w 2023 r. liczba takich kontroli stanowiła bowiem mniej niż połowę liczby kontroli z 2019 r.

Panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, wraz ze mną jest pani dyrektor Anna Wojcieszekiewicz z Departamentu Budżetu i Finansów NIK wraz z osobami przeprowadzającymi kontrolę, które pani dyrektor przedstawi.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo proszę, pani dyrektor.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Anna Wojcieszekiewicz:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, Anna Wojcieszekiewicz, dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów. Wraz ze mną są na sali pani doradca ekonomiczna Urszula Stypułkowska i pan Robert Grzybko, główny specjalista kontroli państwowej, którzy uczestniczyli w tej kontroli.

Kontrolą przeprowadzoną w 2024 r. objęliśmy zagadnienia związane z wypracowaniem przez ministra finansów zmian podatkowych mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości na gruncie podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a także wykorzystywaniem przez organy KAS rozwiązań wprowadzanych od 2016 r. w celu uszczelnienia systemu podatkowego, takich jak – jak już pan prezes wspominał – jednolite pliki kontrolne, system STIR czy podzielona płatność.

W tej kontroli chcieliśmy przede wszystkim uzyskać odpowiedź na pytanie, czy działania KAS mające na celu ograniczenie uszczupleń w podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym były prawidłowe, rzetelne i skuteczne. Natomiast trzy szczegółowe obszary dotyczyły: rzetelności wypracowania przez ministra finansów zmian podatkowych mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości na gruncie podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a także monitorowania efektów wprowadzonych zmian podatkowych, jak również rzetelności i skuteczności weryfikowania prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, jak również rzetelności i prawidłowości zarządzania zabezpieczeniami akcyzowymi. Kontrolą objęto jednostki istotne z punktu widzenia naszego badania, czyli Ministerstwo Finansów, w którym były przygotowywane projekty zmian podatkowych, sprawowany był nadzór nad organami KAS oraz prowadzona była działalność analityczna i analiza ryzyka z zakresu przeciwdziałania uszczuplaniu dochodów podatkowych, oraz jednostki KAS wyznaczone w sposób celowy – z czterech województw o najwyższych dochodach podatkowych, czyli mazowieckie, pomorskie, śląskie i wielkopolskie, oraz jednego województwa o najniższych dochodach, czyli lubuskiego. Z tych jednostek wyznaczyliśmy cztery izby administracji skarbowej, pięć urzędów celno-skarbowych oraz osiem urzędów skarbowych. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. Została ona przeprowadzona przez Departament Budżetu i Finansów oraz cztery delegatury NIK.

Po kontroli NIK sformułowała ocenę w formie opisowej. Jak już wspominał pan prezes, osiągnięta w latach 2017–2021 poprawa skuteczności poboru omawianych podatków w wyniku wdrożenia od 2016 r. rozwiązań prawnych oraz narzędzi informatycznych okazała się stabilna w okresie szoków – takich jak epidemia COVID-19 czy wojna na Ukrainie. Do dalszego uszczelnienia systemu VAT miał przyczynić się Krajowy System e-Faktur, który jednak nie został

wprowadzony w zaplanowanym terminie, co NIK oceniła negatywnie. NIK negatywnie oceniła również nierzetelnie i nieprawidłowo udzielane podatnikom wyjaśnienia odnośnie do definicji płynu do papierosów elektronicznych, co doprowadziło do niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w interpretacjach indywidualnych wydawanych przez KIS. Ponadto działania weryfikacyjne organów KAS dotyczące rozliczeń podatników nie zawsze były rzetelne, skuteczne oraz prawidłowe. Taką ocenę uzasadniają następujące ustalenia. Po pierwsze – jak już wcześniej wspomniałam – nieskutecznie i nierzetelnie wdrażano Krajowy System e-Faktur w wersji obligatoryjnej. Nie wprowadzono tutaj skutecznych mechanizmów nadzoru nad procesem jego realizacji. Jak państwo widzicie na tym slajdzie, formalne uruchomienie projektu e-Faktury nastąpiło pod koniec marca 2020 r., a na początku 2022 r. zaczął działać Krajowy System e-Faktur w wersji fakultatywnej. Następnie, w czerwcu kolejnego roku, została uchwalona nowelizacja ustawy o podatku od towarów i usług, która przewidywała, że Krajowy System e-Faktur w wersji obligatoryjnej zostanie uruchomiony z dniem 1 lipca 2024 r. Jednakże ze względu na wystąpienie krytycznych błędów, które nie ujawniły się przy wersji fakultatywnej – ponieważ podatników było mniej – termin ten nie został dotrzymany. Uruchomienie obligatoryjnego Krajowego Systemu e-Faktur przesunięto na 1 lutego 2026 r. dla przedsiębiorców, których wartość sprzedaży w 2025 r. przekroczy 200 mln zł, oraz na 1 kwietnia 2026 r. dla pozostałych przedsiębiorców. W przypadku podatników Krajowy System e-Faktur rewolucjonizuje proces dokumentowania operacji gospodarczych, gdyż podstawowy dokument tego procesu ma przybrać postać e-faktury – niepotrzebne są dodatkowe weryfikacje. Natomiast dla administracji podatkowej zbudowanie centralnej i aktualizowanej na bieżąco bazy faktur oznacza pozyskanie istotnego narzędzia do identyfikowania nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT.

Ponadto NIK – tak jak już wspominał pan prezes – negatywnie oceniła wypracowanie przez ministra finansów zmian podatkowych także ze względu na udzielanie podatnikom nieprawidłowych wyjaśnień w zakresie płynu do papierosów elektronicznych. Niezgodna z literalnym brzmieniem ustawowej definicji płynu do e-papierosów była nowa linia interpretacji prezentowana przez ministra finansów w związku ze zmianą tej definicji, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. i doprecyzowywała kwalifikację wyrobu akcyzowego ze względu na miejsce jego sprzedaży. Kierując się tą wykładnią, dyrektor KIS zmienił dotychczasowe stanowisko prezentowane w interpretacjach indywidualnych, jakoby gliceryna lub glikol służące do używania w papierosach elektronicznych stanowiły wyroby akcyzowe – i zaczął przedstawiać stanowisko przeciwne. Doprowadziło to do niejednolitego stosowania przepisów prawa podatkowego w interpretacjach indywidualnych, a w konsekwencji zaistniała konieczność wydania przez ministra finansów interpretacji ogólnej. Jednak prace nad tą interpretacją ogólną z 21 czerwca 2024 r. rozpoczęto dopiero po upływie ośmiu miesięcy od pozyskania informacji o zmianie linii orzecniczej przez dyrektora KIS i o uzasadnionych wątpliwościach odnośnie do prawidłowości stanowiska, jakoby gliceryna i glikol wykorzystywane w papierosach elektronicznych nie stanowiły wyrobów akcyzowych.

Kolejne ustalenia. Działania KAS mające na celu ograniczenie uszczupleń VAT oraz podatku akcyzowego nie były w pełni rzetelne, skuteczne oraz prawidłowe. W niewystarczającym stopniu była wykorzystywana działalność analityczna do przeciwdziałania uszczuplaniu dochodów podatkowych. Po pierwsze, w Ministerstwie Finansów w niewielkim stopniu prowadzono analizy w obszarze podatku akcyzowego. W badanym okresie, czyli dwa i pół roku – przeprowadzono trzy analizy mające na celu wytypowanie podmiotów podejrzewanych o nieprawidłowości w rozliczeniach z tego podatku. Natomiast w przypadku sześciu spośród trzydziestu trzech analiz opracowanych przez centra kompetencyjne KAS nie podano informacji zarówno co do kwoty, jak i liczby podmiotów, w których stwierdzono nieprawidłowości, a wyniki analiz centrów kompetencyjnych nie były w pełni monitorowane przez departament nadzorujący w Ministerstwie Finansów ich działalność, mimo że efekty ich działań powinny stanowić obszar szczególnego zainteresowania szefa KAS w celu uzyskania pełnego obrazu sytuacji i zagrożeń w obszarze podatku akcyzowego.

Po drugie, w Ministerstwie Finansów nie analizowano rozliczenia VAT przez jednostki samorządu terytorialnego w związku z możliwym nadużyciem prawa. Do Ministerstwa Finansów wpływały tzw. studia przypadku dotyczące identyfikowania zagrożeń mogących mieć wpływ na prawidłowość wykonywania obowiązków podatkowych w podatku od towarów i usług. Były one najczęściej przekazywane przez dyrektora KIS, przy czym większość z nich dotyczyła

zagadnień związanych z inwestycjami realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego, w których szef KAS zidentyfikował przypuszczalne nadużycie prawa. W MF nie przeprowadzono jednak – w związku z otrzymanymi sygnałami – analizy rozliczeń VAT oraz kształtowania się zwrotów VAT w odniesieniu właśnie do jednostek samorządu terytorialnego.

Po trzecie, do wykrywania podmiotów podejrzewanych o nieprawidłowości nie wykorzystywano danych z systemu Track & Trace, czyli systemu śledzenia ruchu i pochodzenia wyrobów tytoniowych mimo wydanego w 2022 r. zalecenia kierownictwa Ministerstwa Finansów dotyczącego konieczności wypracowania rozwiązań mających na celu rozszerzenie zakresu zadań KAS o kontrolę prawidłowości wykonywania obowiązków związanych z obrotem wyrobami tytoniowymi objętymi właśnie tym systemem. Korzyści związane z uzyskaniem przez organy KAS dostępu do danych dotyczących zdarzeń w łańcuchu dostaw i transakcji w odniesieniu do wszystkich podmiotów unijnych uczestniczących w obrocie wyrobami tytoniowymi są niezaprzeczalne. W szczególności połączenie danych z systemu z danymi krajowych systemów, takich jak JPK czy e-Paragony, miało pozwolić na stworzenie skutecznego narzędzia do wykrywania nieprawidłowości i automatycznej, wielopoziomowej kontroli. Jednak pod koniec 2024 r. – czyli z końcem naszej kontroli – dane gromadzone w systemie Track & Trace nadal nie były wykorzystywane przez organy KAS do wykrywania podmiotów podejrzewanych o nieprawidłowe rozliczenia podatkowe.

Natomiast z drugiej strony, jeśli chodzi o pozytywy – w Ministerstwie Finansów regularnie prowadzono analizy w obszarze podatku VAT mające na celu zidentyfikowanie grup podmiotów funkcjonujących w ramach mechanizmów wyłudzeniowych oraz przeprowadzano indywidualne analizy podmiotów kwalifikowanych w obszarze wykorzystywania sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych poprzez system STIR. Systematycznie generowano raporty o zidentyfikowanych niezgodnościach w rozliczeniach VAT wykrytych w oparciu o dane przekazywane przez podatników w jednolitych plikach kontrolnych. Regularnie identyfikowano podmioty, które mogły być potencjalnymi znikającymi podatnikami, jak również ich kontrahentów, wobec których także podejmowano działania weryfikacyjne. Szef KAS regularnie monitorował działania organów KAS w zakresie weryfikowania prawidłowości dokonywanych przez podatników rozliczeń podatkowych. Jednak nadzór w odniesieniu do kontroli wszczynanych przez organy KAS nie był w pełni skuteczny, gdyż nie zapobiegał praktykom wszczynania kontroli celno-skarbowych lub kontroli podatkowych w sprawach prostych, w których wystarczającą formą weryfikacji były czynności sprawdzające prowadzone w urzędach skarbowych. KAS przeprowadzała coraz mniej kontroli podatkowych zwrotów VAT i stanowiły one coraz mniejszą część kontroli podatkowych w VAT. W przypadku kontroli celno-skarbowych zwrotów VAT nastąpił co prawda wzrost ich liczby, jednak ich udział w kontrolach celno-skarbowych w VAT okazał się wyraźnie niższy niż w latach 2019–2021. Spadek liczby kontroli podatkowych zwrotów VAT był w szczególności skutkiem zmniejszenia się liczby osób kontrolujących w związku z reorganizacją jednostek KAS i przeniesieniem pracowników kontroli podatkowej z urzędów skarbowych do komórek kontroli urzędów celno-skarbowych. Równocześnie nie nastąpił istotny wzrost liczby kontroli celno-skarbowych w tym zakresie. Zdaniem NIK istotne ograniczenie kontroli dotyczących zwrotów VAT niesie ze sobą ryzyko obniżenia się dyscypliny podatkowej mimo wykorzystywania różnych zautomatyzowanych systemów.

Ponadto nastąpił systematyczny spadek liczby kontroli w podatku akcyzowym. Kontrole celno-skarbowych w podatku akcyzowym stanowiły coraz mniejszy odsetek wszystkich kontroli celno-skarbowych – udział ten obniżył się z 7% w 2019 r. do 1% w 2024 r. Udział kontroli podatkowych w podatku akcyzowym we wszystkich kontrolach podatkowych był stale niski. Obniżyła się również efektywność kontroli mierzona średnią kwotą uszczuplenia na kontrolę podatkową oraz kontrolę celno-skarbową. W przypadku kontroli celno-skarbowych średnia kwota uszczuplenia w 2023 r. okazała się przeszło trzykrotnie niższa od kwoty odnotowanej cztery lata wcześniej – w 2019 r. było to ponad 2 mln zł, a w 2023 r. blisko 700 tys. zł. W pierwszym półroczu 2024 r. uległa dalszemu spadkowi.

Obniżenie aktywności kontrolnej KAS było spowodowane w szczególności osłabieniem – na płaszczyźnie kadrowej, o czym już wspominałam – zdolności kontrolnych naczelników urzędów skarbowych. Szef KAS w latach 2022–2023 przeprowadził reorganizację jednostek KAS i przeniósł 25% pracowników kontroli podatkowej z urzędów skarbowych do urzędów celno-skarbowych. Równocześnie podjął prace legislacyjne zmierzające do zniesienia kompetencji naczelnika urzędu skarbowego do prowadzenia kontroli podatkowej i rozszerzenia jego uprawnień

w czynnościach sprawdzających. Działania te były jednak nieskuteczne – nie doprowadziły ostatecznie do zmiany ustawy – Ordynacja podatkowa. Do tej zmiany, z tego co wiemy, do chwili obecnej nie doszło i nadal trwają analizy. Proces reorganizacji jednostek KAS i prowadzone w Ministerstwie Finansów prace legislacyjne zmierzające do zniesienia kompetencji naczelnika urzędu skarbowego do prowadzenia kontroli podatkowej i rozszerzenia uprawnień tego organu w czynnościach sprawdzających nie zostały poprzedzone rzetelną analizą ich wpływu na skuteczność poboru podatków.

Równocześnie należy dodać, że skuteczność kontroli podatkowych i kontroli celno-skarbowych była w badanym okresie wysoka – w poszczególnych latach była blisko 90% albo nawet przekraczała te 90%. Trafność kontroli VAT z reguły poprawiała się z roku na rok. NIK zauważa jednak, że na poprawę skuteczności kontroli celno-skarbowych częściowo miały wpływ wyniki kontroli w sprawach prostych, które mogły być zweryfikowane w ramach czynności sprawdzających prowadzonych w urzędach skarbowych. Skuteczność kontroli w podatku akcyzowym była wyraźnie niższa od skuteczności wszystkich kontroli. Szef KAS mierzył wyniki działań weryfikacyjnych naczelników urzędów skarbowych prowadzonych w ramach czynności sprawdzających. W tym celu wykorzystywał kwotę ustaleń dokonanych w toku czynności sprawdzających, jednak obejmowała ona również ustalenia powstałe wskutek popełnienia przez podatników błędów formalnych czy rachunkowych – nieskutkujących zaniżeniem zobowiązania podatkowego. Zdaniem NIK wykazywanie takich nieprawidłowości zniekształcało obraz wyników administracji skarbowej. Tym samym dane o ustaleniach stwierdzonych w wyniku czynności sprawdzających gromadzone w Ministerstwie Finansów budziły wątpliwości i nie były wystarczające do stwierdzenia poprawy efektywności czynności sprawdzających. Izba wskazywała na potrzebę wypracowania bardziej precyzyjnej metody pomiaru efektów czynności sprawdzających po kontroli przeprowadzonej w 2022 r. „Prawidłowość i skuteczność postępowań kontrolnych, podatkowych i egzekucyjnych organów Krajowej Administracji Skarbowej”. Szef KAS monitorował także liczbę przeprowadzonych przez pracowników urzędów skarbowych czynności sprawdzających. Liczba takich czynności obejmujących rozliczenia VAT – zarówno w 2022 r., jak i w 2023 r. – była zbliżona do liczby czynności przeprowadzonych w 2019 r. Zmniejszyła się jednak relacja liczby czynności sprawdzających obejmujących zwroty VAT do liczby dokonanych zwrotów. Wzrosła natomiast liczba czynności sprawdzających w podatku akcyzowym.

Przechodząc do ustaleń w jednostkach podległych szefowi KAS – w kontrolowanych izbach administracji skarbowej ustalono, że niewielki był zakres analiz prowadzonych z inicjatywy własnej w obszarze podatku akcyzowego. W badanym okresie sporządzono jedną analizę obejmującą obszar tego podatku w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu, po cztery analizy w Izbie Administracji Skarbowej w Gdańsku i w Izbie Administracji Skarbowej Zielonej Górze oraz siedem analiz w Izbie Administracji Skarbowej w Katowicach. Dyrektorzy izb w głównej mierze zajmowali się obsługą raportów wpływających z Ministerstwa Finansów oraz centrów kompetencyjnych. Dyrektorzy kontrolowanych izb administracji skarbowej nie w pełni efektywnie monitorowali podległe urzędy skarbowe w zakresie osiągania określonych przez Ministerstwo Finansów obowiązkowych limitów czynności weryfikacyjnych obejmujących zwroty dokonane w ramach procesu automatyzacji i centralizacji, czyli tzw. autozwrotu. W każdej kontrolowanej izbie administracji skarbowej odnotowano przypadki, w których podległe urzędy skarbowe, dokonując takich weryfikacji, nie spełniały wymogów dotyczących minimalnych wielkości prób kontrolnych. Naczelnicy pięciu kontrolowanych urzędów celno-skarbowych na ogół rzetelnie przeprowadzali dobór podmiotów do kontroli celno-skarbowej, jednak w trzech urzędach nie we wszystkich badanych przypadkach niezwłocznie przeprowadzono analizę ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. Ponadto opieszale kierowano sprawy do kontroli celno-skarbowej lub wszczynano kontrolę z opóźnieniem. W dwóch urzędach skierowano do kontroli sprawy mało złożone, możliwe do weryfikacji przez naczelników urzędów skarbowych w ramach czynności sprawdzających. Ponadto w Mazowieckim Urzędzie Celno-Skarbowym działaniem nierzetelnym było odłożenie ad acta sprawy z uwagi na jej skomplikowanie, konieczność realizacji dużej liczby wniosków dowodowych oraz nieoczywisty schemat działania podatnika. NIK wskazuje, że właśnie taki charakter spraw powinien być w centrum zainteresowania naczelników urzędów celno-skarbowych, szczególnie usytuowanych w strukturze KAS oraz wyposażonych w narzędzia predestynujące je do prowadzenia postępowań trudnych i wielowątkowych.

W kontrolowanych ośmiu urzędach skarbowych co do zasady proces weryfikacji prawidłowości rozliczeń podatkowych w podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym przebiegał

rzetelnie, prawidłowo i skutecznie. Stwierdzone w siedmiu urzędach nieprawidłowości dotyczyły znacznego upływu czasu pomiędzy podejmowaniem kolejnych czynności weryfikacyjnych lub niepodjęcia takich czynności oraz opóźnień w kierowaniu zawiadomień celem wszczęcia postępowań karnych skarbowych. W kontrolowanych urzędach skarbowych – zgodnie z założeniami opracowanymi w Ministerstwie Finansów – wdrożono proces zarządzania zezwoleniami na wykonywanie działalności w zakresie podatku akcyzowego. W ramach tego procesu weryfikowano, czy podmiot, który uzyskał zezwolenie akcyzowe, w dalszym ciągu spełnia przesłanki do jego posiadania. Rzetelnie dokonywano przeglądu złożonego przez podatnika zabezpieczenia zapewniającego pokrycie w należytej wysokości lub terminie kwoty zobowiązania podatkowego. Nie zawsze jednak działania podejmowane w ramach procesu zarządzania zezwoleniami akcyzowymi były prowadzone sprawnie lub spełniały wymogi określone w wytycznych Ministerstwa Finansów. Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na nieterminowym rozpoczęciu procesu zarządzania zezwoleniami akcyzowymi, nieprzeprowadzeniu wszystkich czynności wskazanych w planie czynności do realizacji w procesie zarządzania lub podejmowaniu kolejnych czynności w znacznych odstępach czasu.

Po przeprowadzonych kontrolach NIK zawnioskowała do ministra finansów o sprawne wdrożenie Krajowego Systemu e-Faktur w wersji obligatoryjnej w celu dalszego uszczelnienia systemu podatkowego. NIK z zadowoleniem obserwuje, że obecnie wdrożenie Krajowego Systemu e-Faktur jest już na zaawansowanym etapie, a zakładane terminy wydają się niezagrażone.

NIK zawnioskowała do szefa KAS o przeprowadzanie systematycznych analiz spójności, skuteczności i efektywności systemu przeciwdziałania nieprawidłowościom podatkowym, obejmującego powiązane obszary – czynności sprawdzające, kontrole podatkowe, kontrole celno-skarbowe oraz postępowania przygotowawcze – w celu wypracowania rozwiązań usprawniających weryfikację prawidłowości rozliczeń podatkowych, a także o dalszy rozwój działalności analitycznej mającej na celu przeciwdziałanie uszczupleniom dochodów z podatku od towarów i usług oraz z podatku akcyzowego, w tym z wykorzystaniem wdrożenia Krajowego Systemu e-Faktur w wersji obligatoryjnej oraz dostępu organów KAS do systemu Track & Trace.

Do dyrektorów izb administracji skarbowej NIK wnioskowała o wzmocnienie nadzoru nad doborem podmiotów do kontroli celno-skarbowych oraz kontroli podatkowych, aby zapobiec praktyce wszczynania przez organy KAS kontroli w sprawach prostych, w których wystarczającą formą będą czynności sprawdzające. Ponadto NIK wnioskowała o objęcie kontrolą wewnętrzną oraz audytem wewnętrznym obszaru podatku akcyzowego – w szczególności procesu zarządzania zabezpieczeniami akcyzowymi oraz działalności analitycznej mającej na celu identyfikację podmiotów podejrzewanych o nieprawidłowe rozliczanie podatku akcyzowego – jak również o zintensyfikowanie działalności analitycznej mającej na celu przeciwdziałanie uszczupleniu dochodów z podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego. Bardzo dziękuję państwu za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo dziękuję za przedstawioną informację.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów i pań posłanek chce zabrać głos? Pani poseł Kulpa. Bardzo proszę.

Posel Wioletta Maria Kulpa (PiS):

Panie przewodniczący, mam takie techniczne pytanie, bo jesteśmy w końcu 2025 r. Rozumiem, że państwo zapewne mieli to zaplanowane w swoim systemie czy harmonogramie kontroli, ale trudno jest rozmawiać merytorycznie o materiale, który często kończy się na 2023 r. I mam takie zasadnicze pytanie – czy te kontrole nie mogłyby być bliżej okresu bieżącego, żebyśmy mieli również wgląd w sprawy, które się obecnie toczą? Chyba że państwa celem było zupełnie coś innego – tylko ośmieszyć czy też pokazać błędy rządu Zjednoczonej Prawicy. A jeśli tak, to chyba nie taka powinna być państwa rola. W związku z tym mam pytanie, czy nie powinniście państwo przedstawiać nam, posłom, materiału bardziej aktualnego, a nie takiego bardzo historycznego.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pani poseł, wydaje mi się, że pracujemy razem już prawie dwa lata. Dlatego mówię – jako Komisja już dwa lata, ale wydawało mi się, że pani też już spory czas z nami jest i tryb pracy i kontroli NIK nie może zakładać, że w grudniu 2025 r. będziemy mieli przedstawiony materiał

pokontrolny zakończony w 2025 r. No tak się nie da. Są tu odniesienia także do 2024 r., więc za chwilę będziemy kontrolowali również 2024 r. i będziemy mieli z niego sprawozdania.

Czy jeszcze ktoś chce zabrać głos? Pan poseł Witek.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Dziękuję za udzielenie głosu, panie przewodniczący.

Należy sobie zdawać sprawę z pracochłonności takich kontroli – ta była szczególnie pracochłonna i ja nie mam pretensji do państwa, że publikujemy wyniki dzisiaj po kontroli przeprowadzonej w ubiegłym roku de facto, a obejmującej wcześniejszy okres. Mogę co najwyżej zapytać – co NIK robił wcześniej? Bo to, że mieliśmy taką dziurę w obszarze tych podatków, to nie jest nowina. Myślę, że te kontrole powinny mieć charakter cykliczny, bo one porządkują system.

Zadam natomiast dwa pytania szczegółowe, dotyczące metodologii kontroli, ale poproszę o odpowiedź na te pytania na piśmie. Pierwsze z nich dotyczy weryfikacji skuteczności analiz ryzyka KAS – chciałem zapytać, dlaczego NIK nie zweryfikowała skuteczności tych analiz na przykład poprzez porównanie rzeczywistych wyników kontroli z modelami predykcyjnymi – to są takie wskaźniki hit rate – mimo że takie dane były dostępne, można było to zrobić. Może uda się następnym razem, kiedy będziemy oceniali rządy KO – zachęcam do tego gorąco, wiedza będzie pełniejsza.

I drugie pytanie – dlaczego przy ocenie efektywności działań kontrolnych NIK oparła się głównie na liczbie stwierdzonych uszczupleń, a nie na miernikach jakościowych, takich jak czułość i precyzja algorytmów selekcji, czas wykrycia nadużycia czy skuteczność ścieżek analitycznych STIR i SENT? Te dane można było też z systemu zaciągnąć. Chciałbym, żebyście odpowiedzieli mi na ten temat na piśmie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Panie pośle Witek, prosilibyśmy o bardziej zrozumiały język dla nas, laików.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Spokojnie, ja też ledwo rozumiem.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo proszę, pan poseł Wilk.

Poseł Ryszard Wilk (Konfederacja):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, ja mam takie krótkie pytanie. Przy okazji badania całego tego systemu KSeF – czy NIK przyglądał się temu? Bo po odpaleniu – mówiąc kolokwialnie – KSeF zrobimy sobie jedną, bardzo dużą bazę danych, gdzie naprawdę będziemy mieli modele biznesowe każdej jednej firmy w Polsce. W przypadku wycieku takiej bazy danych to jest istna katastrofa. Mówię o wycieku na przykład gdzieś na zewnątrz, ale mówię też o tym, że mogłoby być tak, że urzędnicy, którzy mają dostęp do takich baz danych, mogliby sobie pobierać gotowe modele biznesowe. Przy JPK nie było takiego problemu, ponieważ tam nie było wszystkich danych dotyczących konkretnego produktu i nie można było takiego modelu zbudować tak jak na KSeF.

Pytanie brzmi, czy NIK przyglądał się temu, czy ten system, serwery i całe otoczenie tego systemu będą na tyle bezpieczne, że możemy tu mówić o stuprocentowej rękojmi co do tego, że dane wszystkich firm w Polsce będą bezpieczne, i pod kątem tego, czy one gdzieś nie wyciekną za granicę, i pod kątem tego, że nie trafią gdzieś, czy nie będą jakoś eksportowane przez nieuczciwych urzędników, którzy na przykład – mówię o bardzo brutalnym przykładzie – za łapówkę mogliby sprawić, że firma konkurencyjna wyniesie za pośrednictwem urzędnika bazę danych dotyczącą modelu biznesowego konkretnej firmy. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Kostuś.

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Mnie ta problematyka interesuje nie tylko w tej warstwie przedmiotu i właściwości Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, ale również w kontekście funkcji i właściwości Komisji Finansów Publicznych, której jestem członkiem. Mam kilka pytań – w części wspólnej, ale również

rozdzielnej, zarówno do NIK, jak i przedstawicieli Ministerstwa Finansów. Zastrzegam jednocześnie, że gdybyście państwo nie byli w stanie odpowiedzieć w pełni szczegółowo na pytania, które za chwilę zadam, to – podobnie jak kolega poseł Witek – proszę o odpowiedzi na piśmie. I bynajmniej – zwracam się tutaj do pani poseł, która pierwsza zadawała pytania – nie będę się skupiał na politycznym podsumowaniu ośmiu lat rządów PiS.

Pytanie pierwsze – jakie konkretne działania podjęto, aby zminimalizować negatywne skutki opóźnienia Krajowego Systemu e-Faktur dla uszczelnienia luki VAT i kiedy system zostanie w pełni wdrożony? Następnie, jaka jest aktualna szacowana luka w podatku VAT i w podatku akcyzowym, po okresie objętym kontrolą, i czy wdrożone środki zaradcze przynoszą oczekiwane rezultaty? Następnie, które z zaleceń NIK zawartych w wystąpieniu pokontrolnym zostały już wdrożone przez Ministerstwo Finansów lub KAS, a które nadal są w fazie realizacji lub w fazie planowania? Wreszcie – czy istniejące narzędzia informatyczne są wystarczające do skutecznego przeciwdziałania oszustom i czy NIK zidentyfikowała luki w ich działaniu? Następnie, czy kontrola wykazała potrzebę zacieśnienia współpracy międzynarodowej w zakresie wymiany informacji podatkowej, zwłaszcza w kontekście transgranicznych oszustw karuzelowych? I pytanie ostatnie – jakie z ustaleń kontroli NIK wynikają konkretne propozycje zmian w prawie podatkowym mające na celu skuteczniejsze przeciwdziałanie uszczupleniu dochodów państwa? Tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Czy przedstawiciele Ministerstwa Finansów chcieliby zabrać głos? Czy niekoniecznie na tym etapie? Niekoniecznie. Przedstawiciele organizacji? Proszę bardzo, pan się zgłasza, proszę się przedstawić.

Ekspert w Business Centre Club Szymon Parulski:

Dzień dobry. Szymon Parulski, jestem ekspertem akcyzowym Business Centre Club.

Chciałbym zwrócić uwagę na jeden wątek dotyczący szarej strefy w zakresie wyrobów akcyzowych. Chciałem potwierdzić – ponieważ od ponad dwudziestu lat zajmuję się jako doradca podatkowy kontrolami akcyzowymi – że ilość i jakość tych kontroli konsekwentnie spada przez te ostatnie lata. Jest to bardzo duży spadek, który zderza się ze stałymi wzrostami akcyzy na różne wyroby akcyzowe – mam tu na myśli wyroby tytoniowe, nikotynowe, alkoholowe. Te wzrosty są kilkudziesięcioprocentowe, rok do roku. Tutaj jest postulat nie tylko w stronę zwiększenia wpływów, bo to nie jest rolą Business Centre Club, ale rolą Business Centre Club jest dbanie o tych legalnie działających podatników. Teraz odczuwamy, że większość kontroli skierowana jest dla dużych, bezpiecznych firm, gdzie kontrolujący przychodzą i kontrolują rzeczy, które są prawidłowe, bo duże firmy spędzają bardzo dużo czasu, żeby wywiązywać się z tych wszystkich obowiązków. Jest to bardzo ważne, bo oprócz wpływu na szarą strefę czy działalność przestępczą w podatku akcyzowym znaczenie mają nie tylko wysokie stawki tego podatku, ale również ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów branżowych. Obecnie procedowany jest projekt ustawy UD213 – jeszcze nie na etapie sejmowym – który wprowadza istotne ograniczenia w zakresie wyrobów nikotynowych i wyrobów tytoniowych. Obawa jest taka, że jeżeli te ograniczenia wejdą w życie, a nie będzie to szczegółowo kontrolowane, to wtedy tak naprawdę wszyscy stracimy, ponieważ Skarb Państwa dobrowolnie odda wpływy, ponieważ zakaze produkcji i sprzedaży części wyrobów nikotynowych, a z drugiej strony legalnie działające podmioty nie będą tej produkcji i sprzedaży prowadziły. Na to miejsce wejdzie szara strefa czy wręcz działalność przestępcza. Są przykłady z krajów UE, m.in. z Belgii czy z Francji, gdzie szara strefa wynosi jedną trzecią rynku tych wyrobów. Więc jest taki postulat, żeby zanim wprowadzimy te wszystkie zakazy i ograniczenia, wzmocnić KAS w zakresie kontroli tych obszarów, które są przedmiotem nielegalnej działalności, wręcz działalności przestępczej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan następny. Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Podatkowego Konfederacji Lewiatan Przemysław Pruszyński:

Przemysław Pruszyński, dyrektor Departamentu Podatkowego Konfederacji Lewiatan.

Ja trochę tak będę kontynuował to, co powiedział pan z BCC, też w kontekście tego, jak ukierunkowane są kontrole – że urzędnicy organów skarbowych chodzą na kontrole do tych

przedsiębiorców, którzy są zarejestrowani, prowadzą działalność gospodarczą, można u nich zweryfikować księgi, sprawdzić rzetelność rozliczenia. Natomiast bardzo często właśnie przedsiębiorcy, którzy są uczciwymi przedsiębiorcami – nie mówię, że zawsze wszystkie obowiązki podatkowe wypełniają idealnie, być może u nich też można by stwierdzić jakieś nieprawidłowości – zwracają uwagę na problem szarej strefy i konkurencji z podmiotami działającymi w szarej strefie. Więc fajnie, jakby te kontrole czy też kontrole NIK były ukierunkowane w takim kierunku, na ile organy podatkowe działają czy prowadzą te kontrole w szarej strefie, żeby tam wykrywać nieprawidłowości. To właśnie też to, o czym mówił mój przedmówca w kontekście cały czas rosnących obciążeń w podatku akcyzowym, jeśli chodzi o wyroby alkoholowe czy wyroby tytoniowe – tutaj mamy do czynienia z największą szarą strefą i bardzo często w małych miejscowościach jest tak, że oprócz tych kilku sklepów, które legalnie funkcjonują, są po prostu miejsca zaopatrzenia ludności w nielegalny alkohol. I te miejsca funkcjonują dziesiątki lat i jednak tej kontroli brakuje – cały czas takie miejsca są. Natomiast działania, z którymi teraz mamy do czynienia od strony legislacyjnej, powodujące wzrost obciążeń akcyzowych, czy to na wyroby akcyzowe, czy przede wszystkim na wyroby nikotynowe, nawet nie tyle tytoniowe, ile właśnie nikotynowe, powodują, że ten wzrost szarej strefy będzie jeszcze większy.

Chciałbym tylko dodać do tego, co pan powiedział w kontekście projektu UD213, że z samego zakazu wprowadzania na rynek tzw. innych wyrobów nikotynowych budżet państwa może stracić 520 mln zł rocznie, a jeśli chodzi o wprowadzenie zakazu sprzedaży smakowych saszetek nikotynowych, to będzie ubytek rzędu 110 mln zł rocznie. To będzie ubytek podatków pochodzących z legalnych źródeł, natomiast ten popyt, który dzisiaj jest na tego typu wyroby, zostanie przekierowany w szarą strefę. Więc jeżeli nie wzmocnimy organów podatkowych, żeby one kontrolowały te podmioty działające w szarej strefie, to z jednej strony pozbędziemy się dochodów podatkowych z legalnie sprzedawanych wyrobów, natomiast dochodów podatkowych z tytułu działalności w szarej strefie państwo niestety mieć nie będzie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Tam jeszcze na końcu pan się zgłaszał. Bardzo proszę.

**Analitik w Departamencie Prawnym i Legislacji Związku Przedsiębiorców i Pracodawców
Michał Błaszczak:**

Michał Błaszczak, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców. Serdecznie dziękuję za głos.

Jako Związek Przedsiębiorców i Pracodawców bardzo się cieszymy z proaktywnej postawy NIK, która właśnie chce uszczelniać ściąganie podatku akcyzowego i VAT, ponieważ jako organizacja wolnorynkowa uważamy, że uczciwa konkurencja może się odbywać tylko w warunkach, kiedy przedsiębiorcy konkurują na równych zasadach. Nie może być tak, że jeden przedsiębiorca płaci podatki, a drugi ich unika, na przykład właśnie we wspomnianej szarej strefie. Dlatego chciałbym zwrócić uwagę, przede wszystkim państwa posłów biorących udział w dzisiejszym posiedzeniu, na procedowany jeszcze przez rząd projekt ustawy UD213, który właśnie znacząco uszczupli wpływy do budżetu państwa. Tak jak wspomnieli moi przedmówcy – sam zysk z podatku akcyzowego na saszetki tytoniowe to jest 110 mln zł, planowany zysk w skali rocznej. Natomiast w momencie kiedy na początku lata został wprowadzony podwyższony podatek akcyzowy, a już teraz chcemy zakazywać tych wyrobów, to pytanie, gdzie tutaj państwo odniesie zysk. A ponadto naraża to przedsiębiorców na straty finansowe, a niektórych może doprowadzić nawet do upadku. Podstawą stabilności gospodarczej i wolnorynkowych warunków działania przedsiębiorstw gospodarczych jest stabilność prawa, a nie chaotyczne i niespójne prowadzenie polityki akcyzowej. Jak najbardziej popieramy walkę z uzależnieniami wśród młodych osób, wśród ludzi uzależnionych, ale tego nie można robić w ten sposób, ponieważ jeżeli teraz wprowadzimy ten zakaz, to po prostu rozwinie się szara strefa. Już teraz młodzi ludzie kupują wyroby nielegalne, pochodzące z USA czy z Chin – jeżeli teraz wprowadzimy nagle zakaz, to ta szara strefa się rozwinie, a uczciwie pracujący, uczciwie rozliczający się przedsiębiorcy będą skazani na zakończenie swojej działalności, na bankructwo. Dlatego, szanowni państwo posłowie, prosiłbym o przyjrzenie się temu projektowi ustawy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Szanowni państwo, nie znam lepszego sposobu na rozszerzanie szarej strefy jak podnoszenie podatków i zakazywanie sprzedaży jakiegokolwiek produktu. To jest najprostszy sposób, najprostsza metoda. Więc idziemy w dobrym kierunku. Idziemy w dobrym kierunku i możemy zwiększać służby, że tak powiem, celno-skarbowe, możemy zwiększać kontrole. Najlepszym sposobem – tak jak powiedziałem – jest podniesienie podatków i zakaz wprowadzania do obrotu.

Czy pan prezes chciałby jeszcze coś dodać?

Wiceprezes NIK Piotr Miklis:

Dziękuję, panie przewodniczący.

Króciutko – za ciepłe słowa kierowane w stronę NIK zawsze serdecznie dziękujemy. Jeżeli chodzi o czas trwania tej kontroli, czas prezentacji – to są naprawdę trudne tematy. I jak pani poseł z pewnością zauważy, my – z wyjątkiem wzmianki, która towarzyszy zawsze opisowi generalnemu kontroli – zachowujemy zasadę ciągłości funkcjonowania organów państwa. Co do tego, że ta kontrola będzie z pewnością ponowiona – oczywiście. Taka pula kontroli cyklicznych jest i te kontrole będą wznawiane, tak żeby przede wszystkim Wysokiemu Sejmowi prezentować skuteczność kroków podejmowanych w realizacji wniosków pokontrolnych przez organy za to odpowiedzialne – w tym przypadku ministra finansów, jego służby.

Jeżeli chodzi o pytanie pana posła Wilka dotyczące tego, czy będziemy i czy badaliśmy bezpieczeństwo, cyberbezpieczeństwo tych nowych systemów – jeszcze nie badaliśmy, bo ich nie ma. Prowadzimy szereg analiz na użytek tej kontroli. Natomiast co robimy w zakresie cyberbezpieczeństwa? Praktycznie w każdym temacie, który może o tę dziedzinę – nie powiem kolokwialnie: zahaczać, ale który pokrywa się z zagadnieniami cyberbezpieczeństwa, my angażujemy dodatkowe siły, korzystamy z pomocy wysoce wyspecjalizowanych biegłych. I myślę, że w ten sposób NIK pozyskuje umiejętności, które my na pewno – wracając do tematu samego KSeF – wykorzystamy, dlatego że rozumiemy i mamy tego pełną świadomość, że to jest system, który potencjalnie zawierać będzie dane, które są w stanie przy nieprawidłowym wykorzystaniu czy, powiedzmy sobie, złamaniu zasad bezpieczeństwa zdeorganizować działalność rynku na bardzo, bardzo dużych obszarach. Więc to jest deklaracja – na pewno, badając różne obszary pod kątem cyberbezpieczeństwa, do tego obszaru dojdziemy także, bo to jest szczególnie newralgiczne dla funkcjonowania systemu finansów państwa.

Jeżeli chodzi o działania Ministerstwa Finansów podejmowane wspólnie w celu pomiaru szarej strefy – mamy to na stronie 57 naszego raportu opisane. Tak, była podejmowana współpraca międzynarodowa w tym zakresie, było uzyskiwane wsparcie instytucji międzynarodowych. Natomiast proces stosowania, wdrażania tych metod, które są wypracowywane wspólnie z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, to jest proces ciągły.

Jeżeli chodzi o pomiar stopnia realizacji wniosków – mamy bieżący raport z realizacji wniosków. Wszystkie zostały przyjęte do realizacji, większość została zrealizowana. Możemy udzielić oczywiście informacji, panie przewodniczący, na piśmie, bo tutaj nie będziemy wchodzić w szczegóły.

Trudno mi też wypowiadać się w imieniu Ministerstwa Finansów – niech się państwo bronią.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ja chcę tylko wyraźnie podkreślić, że ja akurat tego raportu nie traktuję jako czegoś, co jest dla MF materiałem pogrążającym. Wręcz odwrotnie, uważam, że nie jest to żaden materiał obciążający, a chcę podziękować – myślę, że w imieniu także naszej Komisji – za aktywną pracę i zwalczanie także tych różnych patologii, bo wiem, że przecież ten obszar gospodarczy jest bardzo szeroki, że Ministerstwo Finansów niezależnie od tego, pod rządami którego ministra, jednak bardzo dużo pracy na rzecz uszczelnienia obrotu gospodarczego i systemu podatkowego wykonało, i za to serdeczne podziękowanie.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Jeszcze pani dyrektor. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu NIK Anna Wojcieszekiewicz:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja jeszcze tak chwileczkę w nawiązaniu do tego, co pan przewodniczący powiedział – ten VAT i akcyza to w zasadzie wiodące dochody podatkowe, które zapewniają nam środki na wydatki państwa, dlatego tak istotnym jest, aby ich pobieranie było prawidłowe, ale też żeby równo byli traktowani przedsiębiorcy, żeby tu wszystko było rzetelnie i prawidłowo, stąd nasze kontrole powtarzane cyklicznie. I powiem tutaj może, jeśli chodzi o ten

szacunek luki VAT – oczywiście opisaliśmy to w naszej informacji, na stronie 56 jest dosyć szeroko. Z naszej informacji wynika, że w 2023 r. luka wyniosła 15,8% potencjalnych, teoretycznych dochodów z VAT i wzrosła rzeczywiście w stosunku do tych lat wcześniejszych, kiedy w 2021 r. była na poziomie 2,6%. Natomiast już z informacji ze sprawozdania ministra finansów wynika, że faktycznie wyniosła ona 13,5%, a w 2024 r. spadła do 6,9%. I tu, jeśli chodzi o metodologię liczenia tej luki, to Ministerstwo Finansów zapewne też opowie o tym, że we współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym podjęło prace nad szacowaniem tej luki drugą metodą, ponieważ luka wcześniej była szacowana na podstawie danych makroekonomicznych, natomiast podjęto prace nad tą metodą luki zdekomponowanej, w podziale na sektory – i to, wydaje mi się, że będzie bardziej precyzyjne.

I jak pan prezes powiedział, jeśli chodzi o współpracę międzynarodową, to podjęto współpracę z Komisją Europejską i z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, jeśli chodzi o działania zmierzające do ograniczenia zakresu szarej strefy w Polsce. Jeśli chodzi natomiast o wnioski – to na siedem wniosków większość jest zrealizowanych, państwo z Ministerstwa Finansów przyjęło je do realizacji. Więc – tak jak już wspominałam – część działań była absolutnie prawidłowa i teraz z zadowoleniem też przyjmujemy właśnie stan zaawansowania KSeF. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś chciał zabrać głos? Jeśli nie, to zamykam dyskusję. Jeszcze pan prezes? Bardzo proszę. Panie prezesie, nie zamknąłem jeszcze posiedzenia.

Wiceprezes NIK Piotr Miklis:

To będzie mój osobisty partykularz, że tak powiem. Panie przewodniczący, korzystając z tej okazji, występując ostatni raz w charakterze, w jakim powierzono mi w ciągu ostatnich dwóch lat obowiązki, chciałem podziękować serdecznie całemu prezydium Komisji za zapewnienie unikalnej w skali całego parlamentu atmosfery na jej posiedzeniach – przyjaznej, choć czasami mocno krytycznej. Tak że wszystkim paniom posłankom i panom posłom za to dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękujemy, panie prezesie. Ale chcę pana poinformować, że jeszcze Komisja nie wyraziła opinii w sprawie pana odwołania, w związku z tym nie może się pan czuć pewny co do tego, czy wyrazimy taką zgodę. Poczekajmy do następnego posiedzenia.

Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie Komisji. Dziękujemy za dobrą współpracę.